ΓΚΑΡΕΘ ΜΠΡΑΟΥΝ

Το ΒΙΒΛΙΟ *των* ΘΥΡΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Μετάφραση: Δέσποινα Κανελλοπούλου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

«Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου».

Εκδόσεις Πατάκη – Ξένη λογοτεχνία
Σύγχρονη ξένη λογοτεχνία – 651
Γκάρεθ Μπράουν, *Το Βιβλίο των Θυρών*
Gareth Brown, *The Book of Doors*
Μετάφραση: Δέσποινα Κανελλοπούλου
Υπεύθυνη έκδοσης: Σταύρη Ιωαννίδου
Διόρθωση: Γιώργος Ανδρικόπουλος
Σελιδοποίηση: Αλέξιος Μάστορης
Εικαστικό και σχεδιασμός εξωφύλλου: Beci Kelly/TW
Εικόνα εξωφύλλου: JalloM/iStock/Getty Images
Copyright© Gareth Brown 2024
Copyright© για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη), 2024
Πρώτη έκδοση στην αγγλική γλώσσα από τις εκδόσεις Bantam / Transworld Publishers, Λονδίνο 2024
Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Νοέμβριος 2025
ΚΕΤ Ζ584 ΚΕΠ 658/25
ISBN 978-618-07-1213-1

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665, ΦΑΞ: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β΄ ΚΤΕΟ),
570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55
Web site: http://www.patakis.gr • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Ο ήσυχος θάνατος του κυρίου Ουέμπερ

ΛΙΓΑ ΛΕΠΤΑ ΠΡΙΝ ΠΕΘΑΝΕΙ, ο Τζον Ουέμπερ βρισκόταν στο Βιβλιοπωλείο Κέλνερ, στο Άπερ Ιστ Σάιντ της Νέας Υόρκης, και διάβαζε τον *Κόμη Μοντεχρίστο*. Καθόταν στο συνηθισμένο του τραπέζι στο κέντρο του μαγαζιού, με το παλτό του διπλωμένο τακτικά στην πλάτη της πολυθρόνας του και το βιβλίο ανοιχτό στο τραπέζι μπροστά του. Αφού έβαλε ανάμεσα στις σελίδες έναν σελιδοδείκτη από μαλακό δέρμα, έκλεισε το βιβλίο κι έκανε ένα μικρό διάλειμμα για να πιει λίγο καφέ.

«Πώς είστε, κύριε Ουέμπερ;» τον ρώτησε η Κάσσι, διασχίζοντας το μαγαζί με μια στοίβα βιβλία παραμάσχαλα. Ήταν περασμένη ώρα και ο κύριος Ουέμπερ ήταν ο μόνος της πελάτης.

«Γέρος και κουρασμένος. Ένα ερείπιο» της απάντησε εκείνος, όπως κάθε φορά που τον ρωτούσε. «Μα κατά τ' άλλα δεν έχω παράπονο».

Ο κύριος Ουέμπερ ήταν γνώριμη φυσιογνωμία στο βιβλιοπωλείο, ένας απ' τους πελάτες με τους οποίους η Κάσσι πάντα προσπαθούσε να πιάσει κουβέντα. Ήταν πραγματικός τζέντλεμαν, γλυκομίλητος και πάντα καλοντυμένος, με ρούχα που φαίνονταν ακριβά. Την ηλικία του δεν την καταλάβαινες από το φρέσκο πρόσωπο ή από τα ολόλευκα, πυκνά μαλλιά του, παρά μονάχα απ' το ρυτιδιασμένο δέρμα στα χέρια και στον λαιμό του. Απ' όσο ήξερε η Κάσσι, ζούσε μόνος, αλλά

υπέμενε αγόγγυστα τη μοναξιά του χωρίς ποτέ να γίνεται βάρος στους άλλους.

«Διαβάζω τον *Κόμη Μοντεχρίστο*» της είπε εμπιστευτικά, δείχνοντας το βιβλίο, απ' το οποίο ξεπρόβαλλε σαν γλώσσα φιδιού ο σελιδοδείκτης. «Δεν είναι η πρώτη φορά, βέβαια, αλλά τώρα στα γεράματα το βρίσκω παρήγορο να ξαναδιαβάζω τα αγαπημένα μου βιβλία. Είναι σαν να περνάω χρόνο συντροφιά μ' έναν παλιό μου φίλο». Μ' ένα κοφτό, καγχαστικό γελάκι, της έδειξε ότι μέχρι κι εκείνου του φαινόταν εντελώς κλισέ αυτό που είχε πει. «Το έχεις διαβάσει;»

«Ναι» του απάντησε η Κάσσι, στερεώνοντας λίγο καλύτερα τα βιβλία που κρατούσε υπό μάλης. «Πρέπει να ήμουν δέκα χρονών όταν το διάβασα». Θυμήθηκε κάποιο από εκείνα τα ατελείωτα, βροχερά Σαββατοκύριακα του φθινοπώρου που ο *Κόμης Μοντεχρίστος* την είχε ταξιδέψει στον φανταστικό του κόσμο, όπως και τόσα άλλα βιβλία κατά καιρούς.

«Δε θυμάμαι να υπήρξα ποτέ δέκα χρονών» μουρμούρισε χαμογελώντας ο κύριος Ουέμπερ. «Νομίζω πως γεννήθηκα μεσήλικας, φορώντας κοστούμι. Πώς σου φάνηκε όταν το διάβασες;»

«Είναι κλασικό έργο, δε χωράει αμφιβολία» απάντησε η Κάσσι. «Αλλά το μεσαίο κομμάτι, αυτό που διαδραματιζόταν στη Ρώμη... μου φάνηκε κουραστικό. Πάντα αδημονούσα να φτάσω στο τέλος, στην εκδίκηση».

Ο κύριος Ουέμπερ έγνεψε καταφατικά. «Πράγματι, σ' αφήνει να περιμένεις κάμποσο μέχρι να σ' ανταμείψει».

«Όπως τα λέτε» συμφώνησε η Κάσσι.

Έμειναν λίγες στιγμές σιωπηλοί· το μόνο που ακουγόταν ήταν η απαλή τζαζ μουσική από τα ηχεία του βιβλιοπωλείου.

«Έχεις πάει ποτέ σου στη Ρώμη;» τη ρώτησε ο κύριος Ουέμπερ, τρίβοντας τα χέρια του σαν να 'χαν ξυλιάσει. Η Κάσσι ήξερε πως ο συνομιλητής της, πριν βγει στη σύνταξη, ήταν πιανίστας και συνθέτης· είχε μακριά, λεπτεπίλεπτα δάχτυλα που τα φανταζόσουν να χορεύουν με άνεση πάνω στο κλαβιέ.

«Ναι, έχω πάει» του απάντησε. «Αλλά δε θυμάμαι και πολ-

λά». Είχε περάσει μια βδομάδα στη Ρώμη πριν από χρόνια, τότε που έκανε τον γύρο της Ευρώπης, και τη θυμόταν πολύ καλά, μα τώρα ήθελε ν' αφήσει τον κύριο Ουέμπερ να μιλήσει. Ήταν ένας άνθρωπος γεμάτος ιστορίες βγαλμένες από μια όμορφη, πλούσια ζωή· ένας άνθρωπος που είχε περισσότερες ιστορίες να αφηγηθεί απ' ό,τι ανθρώπους να τις ακούσουν.

«Τη λάτρεψα τη Ρώμη» της είπε, γέρνοντας αναπαυτικά στην πολυθρόνα του. «Απ' όλα τα μέρη όπου έχω ταξιδέψει –κι είναι κάμποσα–, η Ρώμη ήταν από τα πιο αγαπημένα μου. Περπατούσες στην πόλη και μπορούσες να φανταστείς πώς ήταν πριν από πεντακόσια χρόνια».

«Αχά» έκανε η Κάσσι, βλέποντας τον κύριο Ουέμπερ να βυθίζεται λίγο λίγο στις αναμνήσεις του. Φαινόταν χαρούμενος εκεί.

«Έμενα σ' ένα μικρό ξενοδοχείο κοντά στη Φοντάνα ντι Τρέβι» της είπε, συνεπαρμένος ξαφνικά από μια ανάμνηση. «Και κάθε πρωί μού έφερναν τον καφέ στο κρεβάτι, με το στανιό. Στις επτά ακριβώς. Ακουγόταν ένα κοφτό χτύπημα στην πόρτα, κι ύστερα έμπαινε φουριόζα στο δωμάτιο η ηλικιωμένη ιδιοκτήτρια, μου παρατούσε το φλιτζάνι στο κομοδίνο και έφευγε, εξίσου φουριόζα. Το πρώτο πρωί στεκόμουν γυμνός μες στη μέση του δωματίου κι ετοιμαζόμουν να ντυθώ, όταν την είδα να εισβάλλει με τον καφέ στο χέρι. Με κοίταξε αποπάνω μέχρι κάτω, ολοφάνερα ασυγκίνητη από το θέαμα, και στη συνέχεια αποχώρησε». Ο κύριος Ουέμπερ γέλασε στη θύμηση της σκηνής. «Με είδε... με αδαμιαία περιβολή».

«Άπαπα!» έκανε γελώντας η Κάσσι.

Ο κύριος Ουέμπερ την κοίταξε διερευνητικά. «Σ' την έχω ξαναπεί αυτήν την ιστορία, ε;»

«Μπα, όχι, δε νομίζω» αποκρίθηκε εκείνη, κι ας ήταν ψέμα.

«Κάσσι, παραείσαι καλή μαζί μου. Αχ, πάει, έγινα κι εγώ σαν αυτούς τους γέρους που σκοτίζουν τα νέα παιδιά με τις ιστορίες τους».

«Μια καλή ιστορία παραμένει καλή, ακόμα κι αν την έχεις ξανακούσει».

Ο κύριος Ουέμπερ κούνησε το κεφάλι, σαν να 'χε θυμώσει με τον εαυτό του.

«Ταξιδεύετε ακόμα, κύριε Ουέμπερ;» ρώτησε η Κάσσι, για να τον αποσπάσει.

«Μπα, τώρα πια δεν πάω πουθενά. Πάει, γέρασα πια. Δε νομίζω πως θα 'βγαινα ζωντανός από μια πολύωρη πτήση». Σταύρωσε τα χέρια στο στομάχι του και κάρφωσε σκεφτικός τα μάτια στο τραπέζι.

«Κάπως μακάβριο ακούγεται αυτό» είπε η Κάσσι.

«Απλώς ρεαλιστικό» της απάντησε χαμογελώντας. Αλλά αμέσως σοβάρεψε. «Είναι σημαντικό να είμαστε ρεαλιστές. Η ζωή μοιάζει με τρένο που διαρκώς επιταχύνει, και όσο πιο νωρίς το συνειδητοποιήσουμε, τόσο το καλύτερο. Εγώ οδεύω ολοταχώς προς τον τελευταίο σταθμό, το ξέρω. Αλλά την έζησα τη ζωή μου και δεν έχω παράπονα. Εσύ, όμως, Κάσσι, είσαι νέα κοπέλα – πρέπει να βγεις έξω, να δεις τον κόσμο τώρα που μπορείς. Υπάρχουν τόσα πράγματα να δεις έξω απ' αυτούς τους τοίχους. Μην αφήνεις τη ζωή να σε προσπεράσει».

«Έχω δει πολλά πράγματα στη ζωή μου, κύριε Ουέμπερ, μην ανησυχείτε» του είπε η Κάσσι. Νιώθοντας λίγο άβολα που η συζήτηση είχε γυρίσει σ' εκείνη, του έδειξε τα βιβλία που κρατούσε. «Λοιπόν, πάω μια στιγμούλα να τ' αφήσω αυτά πίσω, γιατί στο τέλος θα μου κοπούν τα χέρια».

Προσπέρασε τον πάγκο της καφετέριας –που είχε κλείσει πια τέτοια ώρα– και μπήκε στο τυφλό πίσω δωμάτιο με τα χαρτόκουτα και τους φωριαμούς των υπαλλήλων, όπου άφησε τα βιβλία πάνω στο ακατάστατο γραφείο, και ας τα τακτοποιούσε η κυρία Κ. το άλλο πρωί που θα ερχόταν ν' ανοίξει.

«Κάσσι, δεν προσπαθούσα να σου υποδείξω πώς να ζήσεις τη ζωή σου» της είπε ο κύριος Ουέμπερ όταν την είδε να επιστρέφει. «Ελπίζω να μη σε πρόσβαλα».

«Να με προσβάλατε;» τον ρώτησε η Κάσσι ειλικρινά απορημένη. «Μη λέτε ανοησίες, ούτε που μου πέρασε απ' το μυαλό».

«Βασικά, άλλο ήθελα να σου πω: Μην πεις, σε παρακαλώ,

στην κυρία Κέλνερ ότι σου βάζω ιδέες να παρατήσεις κι εκείνη και το βιβλιοπωλείο».

«Θα σας απαγόρευε την είσοδο διά βίου» αποκρίθηκε η Κάσσι μ' ένα πονηρό μειδίαμα. «Αλλά μην ανησυχείτε. Δε θα της πω τίποτα. Εξάλλου δε σκοπεύω να πάω πουθενά στο άμεσο μέλλον».

Καθώς μάζευε φλιτζάνια και πιατάκια από τα τραπέζια, η Κάσσι κοίταζε το μαγαζί γύρω της, το μέρος όπου δούλευε από τότε που είχε έρθει στη Νέα Υόρκη, έξι χρόνια νωρίτερα. Είχε όλα τα χαρακτηριστικά του ιδανικού βιβλιοπωλείου: ράφια και τραπέζια φορτωμένα με βιβλία, απαλή μουσική στο φόντο και φωτιστικά που κρέμονταν απ' το ψηλό ταβάνι δημιουργώντας φωτεινές νησίδες αλλά και ζεστές, μισοφωτισμένες γωνίτσες. Ανάμεσα στις βιβλιοθήκες και στις γωνίες του χώρου υπήρχαν αναπαυτικές πολυθρόνες, ενώ οι τοίχοι ήταν διακοσμημένοι με κάθε λογής παράταιρα έργα τέχνης. Ο χώρος είχε δέκα χρόνια να βαφτεί, ενώ οι βιβλιοθήκες πρέπει να ήταν αγορασμένες τη δεκαετία του 1960· παρ' όλα αυτά, το μαγαζί δεν έδειχνε παρατημένο στην τύχη του, παρά μάλλον ευχάριστα ατημέλητο. Ήταν ένας χώρος γεμάτος θαλπωρή, που σ' έκανε να νιώθεις οικεία με το που πατούσες το πόδι σου εκεί μέσα.

Η Κάσσι έδειξε μ' ένα νεύμα την κούπα του κυρίου Ουέμπερ. «Να σας βάλω έναν τελευταίο καφέ πριν κλείσω;»

«Άσε καλύτερα, αρκετό έχω πιει» της απάντησε. «Όλη νύχτα θα σηκώνομαι για κατούρημα».

Η Κάσσι έκανε έναν μορφασμό μεταξύ θυμηδίας και αηδίας.

«Σου δίνω την ευκαιρία να δεις πώς είναι η ζωή στα γεράματα» της είπε ο κύριος Ουέμπερ, με διόλου απολογητικό ύφος. «Σκέτη απόλαυση! Λοιπόν, δώσε μου λίγα λεπτά να μαζέψω τα κουράγια μου και θα σου αδειάσω τη γωνιά».

«Με την ησυχία σας» του είπε. «Είναι ωραίο να έχεις συντροφιά στο τελείωμα της μέρας».

«Πράγματι» συμφώνησε ο κύριος Ουέμπερ, με τα μάτια

χαμηλωμένα και το χέρι ακουμπισμένο στο βιβλίο του. «Έτσι είναι». Σήκωσε το βλέμμα και την κοίταξε μ' ένα ντροπαλό χαμόγελο. Περνώντας από δίπλα του, η Κάσσι τον χτύπησε απαλά στον ώμο. Η βιτρίνα του βιβλιοπωλείου σκόρπιζε το γλυκό της φως στη νύχτα έξω, σαν αναμμένο τζάκι σε σκοτεινό δωμάτιο. Όταν η Κάσσι κάθισε στο σκαμπό της στο ταμείο, είδε πως είχε αρχίσει να χιονίζει: στο αχνό φως της βιτρίνας χόρευαν χιονονιφάδες.

«Τι ωραία!» μονολόγησε χαρούμενη.

Έμεινε λίγη ώρα καθισμένη εκεί, χαζεύοντας το χιόνι που πύκνωνε σιγά σιγά με φόντο το σταυρόλεξο από τα φωτισμένα και σκοτεινά παράθυρα των απέναντι κτιρίων. Οι περαστικοί φορούσαν τις κουκούλες τους και έσκυβαν το κεφάλι κόντρα στον χιονιά, ενώ οι πελάτες του μικρού σούσι μπαρ απέναντι από το βιβλιοπωλείο κοιτούσαν θορυβημένοι την κακοκαιρία έξω, με τα ξυλάκια στο χέρι.

«Ο καλύτερος τρόπος ν' απολαύσεις μια νύχτα με χιονοθύελλα είναι να βρίσκεσαι σ' ένα ζεστό δωμάτιο μ' ένα βιβλίο στο χέρι» μονολόγησε η Κάσσι μ' ένα θλιμμένο χαμόγελο. Αυτά τα λόγια τής τα είχε πει κάποιος που τώρα της έλειπε πολύ.

Κοίταξε το ρολόι στον τοίχο και διαπίστωσε πως είχε έρθει η ώρα να κλείσει το μαγαζί. Ο κύριος Ουέμπερ καθόταν στην πολυθρόνα του, με το κεφάλι αφύσικα γερμένο στο πλάι. Η Κάσσι παραξενεύτηκε κι ένιωσε την ανησυχία να σαλεύει στα σωθικά της.

«Κύριε Ουέμπερ;», έκανε, καθώς σηκωνόταν από τη θέση της.

Διέσχισε βιαστικά το μαγαζί, με την απαλή τζαζ να ηχεί κακόφωνη ως υπόκρουση της ξαφνικής της αγωνίας. Όταν ακούμπησε το χέρι της στον ώμο του κυρίου Ουέμπερ, εκείνος δεν αντέδρασε. Το πρόσωπό του ήταν τελείως ανέκφραστο, τα χείλη του μισάνοιχτα, τα μάτια του κοίταζαν άψυχα το κενό.

«Κύριε Ουέμπερ;» επανέλαβε η Κάσσι, κι ας ήξερε πως ήταν ανώφελο.

Τη γνώριζε καλά την όψη του θανάτου. Τον είχε αντικρίσει πρώτη φορά πριν από πολλά χρόνια, όταν της πήρε τον άνθρωπο που την είχε μεγαλώσει, τη μόνη οικογένεια που γνώρισε ποτέ της. Και τώρα ο θάνατος είχε επιστρέψει· αυτήν τη φορά, όσο εκείνη χάζευε το χιόνι, είχε πάρει κάποιον που τον γνώριζε ελάχιστα, μα ήξερε πως ήταν καλός άνθρωπος.

«Αχ, κύριε Ουέμπερ» είπε καθώς ένιωσε τη λύπη να την κατακλύζει.

Οι πρώτοι που έφτασαν ήταν οι δύο διασώστες των Πρώτων Βοηθειών, που μπήκαν με φούρια στο μαγαζί τινάζοντας χιόνια από τα ρούχα και τα μαλλιά τους. Στην αρχή ήταν υπερδραστήριοι, σαν να υπήρχε ακόμα η δυνατότητα να σώσουν τον κύριο Ουέμπερ, αλλά, μόλις τον είδαν, τους κόπηκε η φόρα.

«Είναι νεκρός» είπε στην Κάσσι ο ένας από τους δύο, κι ύστερα απέμειναν κι οι τρεις να στέκονται άπραγοι μέσα σε μια αμήχανη σιωπή, σαν άγνωστοι στο ίδιο πάρτι, ενώ ο κύριος Ουέμπερ ατένιζε το κενό με απλανές βλέμμα.

Μετά κατέφτασαν οι αστυνομικοί, ένας νεαρός κι ένας μεσήλικας, που άρχισαν αμέσως τις ερωτήσεις, ενώ οι άντρες των Πρώτων Βοηθειών σήκωναν τον κύριο Ουέμπερ απ' την πολυθρόνα του και τον έδεναν με ιμάντες στο φορείο.

«Έρχεται δυο τρεις φορές την εβδομάδα, αργά το απόγευμα» εξήγησε η Κάσσι. «Λίγο πριν κλείσει το καφέ του βιβλιοπωλείου. Παίρνει ένα καφεδάκι και ύστερα κάθεται στο τραπέζι και διαβάζει το βιβλίο του μέχρι να έρθει η ώρα να κλείσω».

Ο νεαρός αστυνομικός, ολοφάνερα βαριεστημένος, στεκόταν με τα χέρια στη μέση και κοίταζε τους διασώστες που έκαναν τη δουλειά τους. «Πρέπει να ήταν μοναχικός τύπος» σχολίασε.

«Αγαπάει πολύ τα βιβλία» είπε η Κάσσι, και ο αστυνομικός τής έριξε μια ματιά. «Καμιά φορά συζητάμε για διάφορα βιβλία που έχουμε διαβάσει, ή γι' αυτά που διαβάζει τώρα. Του αρέσουν τα κλασικά έργα». Συνειδητοποίησε πως

έλεγε ανοησίες, οπότε δίπλωσε τα χέρια της μπροστά στο στήθος, για να συγκρατηθεί. Για κάποιον λόγο την άγχωνε η παρουσία των αστυνομικών, σαν προβολέας που φώτιζε αμείλικτα και την παραμικρή της κίνηση.

«Μάλιστα» είπε ο αστυνομικός, με επαγγελματική αδιαφορία.

«Μάλλον του άρεσε να μιλάει μαζί σας, κυρία μου» σχολίασε ο άλλος, ο μεγαλύτερος από τους δύο, και της Κάσσι τής φάνηκε ότι προσπαθούσε να φανεί ευγενικός. Συγχρόνως, εξέταζε τα περιεχόμενα του πορτοφολιού του κυρίου Ουέμπερ, αναζητώντας μια διεύθυνση ή τα στοιχεία κάποιου συγγενικού προσώπου. Για κάποιον ανεξήγητο λόγο, της φαινόταν σχεδόν χυδαία αυτή η κίνηση, σαν να τον έβλεπε να ψαχουλεύει ένα συρτάρι με ξένα εσώρουχα.

«Ως γνωστόν, τίποτα δεν είναι πιο απολαυστικό για έναν γέρο από μια ωραία γυναίκα» σχολίασε ο νεαρός αστυνομικός μ' ένα πονηρό μειδίαμα. Ο συνάδελφός του έγνεψε αποδοκιμαστικά, χωρίς να πάρει τα μάτια του από το πορτοφόλι.

«Δεν ήταν τέτοια περίπτωση» είπε απότομα η Κάσσι, με κάθε της λέξη να φανερώνει τον εκνευρισμό της. «Ήταν καλός άνθρωπος. Μην παρερμηνεύετε τα πράγματα».

Ο νεαρός αστυνομικός έκανε κάτι σαν απολογητικό νεύμα, κι αμέσως μετά κοίταξε με νόημα τον συνάδελφό του, δίχως την παραμικρή προσπάθεια να το κρύψει. Πήγε στην πόρτα και την κράτησε ανοιχτή για να βγουν οι άντρες των Πρώτων Βοηθειών.

«Επιτέλους!» είπε ο μεγαλύτερος αστυνομικός, βγάζοντας από το πορτοφόλι το δίπλωμα οδήγησης του κυρίου Ουέμπερ. «Ανατολική 94η Οδός, αριθμός 300, διαμέρισμα 4. Ωραία γειτονιά». Έβαλε ξανά το δίπλωμα στο πορτοφόλι και το έκλεισε. «Αν χρειαστούμε περισσότερες πληροφορίες, θα σας ενημερώσουμε» είπε στην Κάσσι. «Αλλά αν στο μεταξύ σκεφτείτε εσείς κάτι, τηλεφωνήστε μας». Της έδωσε μια κάρτα της Αστυνομίας της Νέας Υόρκης με έναν αριθμό τηλεφώνου.

«Σαν τι να σκεφτώ;» τον ρώτησε η Κάσσι.

«Τι να σας πω, οτιδήποτε κρίνετε πως θα έπρεπε να το μάθουμε».

Η Κάσσι συγκατένευσε, σαν να ήταν μια χαρά η απάντησή του, κι ας μην ήταν. «Την οικογένειά του ποιος θα την ενημερώσει;»

«Θα το αναλάβουμε εμείς» της είπε ο αστυνομικός.

«Αν, δηλαδή, έχει κανέναν συγγενή» πρόσθεσε ο νεαρός συνάδελφός του, που περίμενε στην πόρτα. Ήταν φανερό ότι δεν έβλεπε την ώρα να φύγει· ο τύπος βαριόταν, και η Κάσσι ένιωσε να τον σιχαίνεται γι' αυτό. Δεν του άξιζε τέτοια μεταχείριση του κυρίου Ουέμπερ. Σε κανέναν άνθρωπο δεν άξιζε τέτοια μεταχείριση.

«Θα είστε εντάξει, δεσποινίς;» τη ρώτησε ο μεγαλύτερος αστυνομικός. Φαινόταν κατάκοπος, αλλά εξακολουθούσε να κάνει τη δουλειά του, και μάλιστα πολύ καλύτερα απ' ό,τι ο νεαρός συνάδελφός του.

«Ναι» είπε η Κάσσι, μ' έναν ενοχλημένο μορφασμό. «Φυσικά».

Ο αστυνομικός την περιεργάστηκε λίγες στιγμές.

«Κοιτάξτε, καμιά φορά οι άνθρωποι απλώς πεθαίνουν» της είπε, σε μια προσπάθεια να της πει κάτι παρήγορο. «Έτσι είναι η ζωή».

Η Κάσσι έγνεψε καταφατικά. Ναι, το είχε υπόψη της. Καμιά φορά οι άνθρωποι απλώς πεθαίνουν.

Στεκόταν μπροστά στη βιτρίνα και τους κοίταζε να αποχωρούν, πρώτα το ασθενοφόρο και στη συνέχεια το περιπολικό. Στην τζαμαρία καθρεφτιζόταν, κάπως φασματικό, το είδωλό της – μια ψηλή, άχαρη κοπέλα, ντυμένη με μεταχειρισμένα ρούχα: παλιό μάλλινο πουλόβερ με στρογγυλή λαιμόκοψη και μπλου τζιν που κόντευε να σκιστεί στα γόνατα.

«Αντίο, κύριε Ουέμπερ» είπε, σηκώνοντας αφηρημένη τα μανίκια ως τους αγκώνες.

Προσπάθησε να πείσει τον εαυτό της να μη στεναχωριέται –ο κύριος Ουέμπερ ήταν γέρος και, απ' ό,τι φαινόταν, είχε πε-

θάνει γαλήνια και γρήγορα, σ' ένα μέρος που του έδινε χαρά–, αλλά η θλίψη της ήταν επίμονη, σαν μπάσα νότα που ηχούσε βροντερά πίσω από τις σκέψεις της.

Σήκωσε το ακουστικό και τηλεφώνησε στο σπίτι της κυρίας Κέλνερ.

«Πέθανε;» είπε η κυρία Κέλνερ, όταν έμαθε τι είχε συμβεί. Η λέξη ακούστηκε σαν πιστολιά· ένας κοφτός, οξύς κρότος.

Η Κάσσι περίμενε, και λίγο αργότερα άκουσε έναν μακρόσυρτο αναστεναγμό.

«Τον φουκαρά τον κύριο Ουέμπερ» είπε εν τέλει η κυρία Κέλνερ, και η Κάσσι σχεδόν την είδε να κουνάει το κεφάλι της στην άλλη άκρη της γραμμής. «Αλλά υπάρχουν και χειρότεροι τρόποι να πεθάνει κανείς. Είμαι σίγουρη ότι θα συμφωνούσε και ο ίδιος. Εσύ πώς είσαι, Κάσσι;»

Η ερώτηση την έπιασε εξαπίνης, όπως κάθε φορά που κάποιος τη ρωτούσε πώς ήταν.

«Α, μια χαρά» απάντησε –κι ας μην ήταν αλήθεια–, προσπαθώντας να ακουστεί ανέμελη. «Απλώς λίγο σοκαρισμένη».

«Κατάλαβα. Ε, κάποτε έρχεται για όλους μας αυτή η ώρα, και ο κύριος Ουέμπερ τα είχε τα χρονάκια του. Είναι λυπηρό, αλλά δεν υπάρχει λόγος να πέσεις σε κατάθλιψη, μ' ακούς;»

«Μάλιστα, κυρία Κέλνερ» είπε η Κάσσι, παίρνοντας λίγο τα πάνω της με την καλοσυνάτη συμβουλή και το ελαφρώς αυταρχικό ύφος της εργοδότριάς της.

«Άντε, κλείσε το μαγαζί και πήγαινε σπίτι σου. Δε θέλω να μου πάθεις καμιά υποθερμία με τόσο χιόνι που ρίχνει έξω. Κι αυτό είναι εντολή, όχι παράκληση».

Η Κάσσι την καληνύχτισε και συνέχισε το συμμάζεμα, διερωτώμενη πόσο καλά να ήξεραν οι Κέλνερ τον κύριο Ουέμπερ. Έδειχναν να γνωρίζουν καλά σχεδόν όλους τους τακτικούς πελάτες του βιβλιοπωλείου. Βέβαια, ο κύριος Κέλνερ δεν ήταν πλέον σε θέση να γνωρίζει και πολλά, αφού εδώ και λίγα χρόνια η άνοια του είχε κλέψει τις αναμνήσεις. Το μυαλό της Κάσσι ταξίδεψε στο παρελθόν, καθώς προσπαθούσε να θυμηθεί πότε ήταν η τελευταία φορά που είχε εμφανιστεί στο μαγαζί

ο κύριος Κέλνερ. Είχαν περάσει χρόνια, γι' αυτό ήταν σίγουρη. Τώρα πια η γυναίκα του δε μιλούσε σχεδόν ποτέ γι' αυτόν.

Καθώς σκούπιζε το πάτωμα ανάμεσα στα τραπέζια, κοντά στο σημείο όπου καθόταν ο κύριος Ουέμπερ, πρόσεξε ότι ο *Κόμης Μοντεχρίστος* βρισκόταν ακόμη πάνω στο τραπεζάκι του καφέ, δίπλα στο μισοάδειο φλιτζάνι. Το θέαμα τη χτύπησε σαν γροθιά στο στομάχι, σαν να είχαν πάρει τον κύριο Ουέμπερ αφήνοντας πίσω το πολυτιμότερο απόκτημά του. Μα τότε παρατήρησε κι ένα άλλο βιβλίο εκεί δίπλα, μικρότερο, με καφετί δερμάτινο εξώφυλλο, που ήταν ξεθωριασμένο και γεμάτο ραγισματιές, σαν την μπογιά μιας πολυκαιρισμένης πόρτας. Δεν το είχε προσέξει νωρίτερα – ούτε όση ώρα καθόταν εκεί ο κύριος Ουέμπερ ούτε αργότερα, όταν έφτασαν οι διασώστες και οι αστυνομικοί. Πώς ήταν δυνατόν να μην το είχε δει;

Στερέωσε τη σκούπα στον ώμο της και πήρε το βιβλίο στα χέρια της. Ήταν πανάλαφρο, πολύ πιο ελαφρύ απ' ό,τι περίμενε. Η δερμάτινη ράχη του έτριξε ευχάριστα καθώς το άνοιγε. Οι σελίδες ήταν χοντρές και τραχιές, καλυμμένες με κάτι που έμοιαζε με χειρόγραφο κείμενο, γραμμένο με σκούρο μελάνι, αλλά σε μια γλώσσα και γραφή που της ήταν άγνωστες. Καθώς το φυλλομετρούσε, παρατήρησε διάφορα σκίτσα και σκαριφήματα· άλλα ήταν διάσπαρτα μέσα στο κείμενο, ενώ άλλα καταλάμβαναν ολόκληρες σελίδες. Έμοιαζε λίγο με ημερολόγιο, με σημειωματάριο όπου κάποιος κατέγραφε τις σκέψεις του επί χρόνια, αν και με κάπως χαοτικό τρόπο. Το κείμενο κινούνταν προς διάφορες διευθύνσεις: προς τα πάνω, προς τα κάτω, περνούσε μέσα από τις εικόνες ή ήταν γραμμένο γύρω τους.

Στην πρώτη σελίδα, η Κάσσι είδε λίγες αράδες γραμμένες με το χέρι, όπως και τα υπόλοιπα κείμενα του βιβλίου, μόνο που αυτές ήταν γραμμένες στα αγγλικά:

Αυτό είναι το Βιβλίο των Θυρών.

Όταν το κρατάς στα χέρια σου, κάθε πόρτα είναι όλες οι πόρτες.

Κάτω απ' αυτές τις αράδες υπήρχε άλλο ένα μήνυμα, γραμμένο με ολοφάνερα διαφορετικό γραφικό χαρακτήρα. Εμβρόντητη, η Κάσσι συνειδητοποίησε πως απευθυνόταν σ' εκείνη:

Κάσσι, αυτό το βιβλίο είναι για σένα, ένα ευχαριστήριο δώρο για την καλοσύνη σου. Είθε να απολαύσεις τα μέρη όπου θα σε ταξιδέψει και τη συντροφιά των φίλων που θα κάνεις εκεί.
Τζον Ουέμπερ

Η Κάσσι συνοφρυώθηκε, έκπληκτη μα και συγκινημένη από το δώρο. Ξεφύλλισε πάλι το βιβλίο και σταμάτησε περίπου στο ένα τρίτο του, όπου μια ολόκληρη σελίδα ήταν κατειλημμένη από τη ζωγραφιά μιας εξώπορτας· ήταν ορθάνοιχτη, κι από μέσα διακρινόταν κάτι σαν σκοτεινό δωμάτιο μ' ένα παράθυρο στον αντικρινό τοίχο, απ' όπου φαινόταν ένα ανοιξιάτικο τοπίο λουσμένο στη λιακάδα: καταγάλανος ουρανός και πολύχρωμα λουλούδια του αγρού που φύτρωναν στο ζωηρό, ολόφρεσκο χορτάρι. Τα πάντα ήταν σχεδιασμένα με μαύρο μελάνι, εκτός από τη θέα έξω απ' το παράθυρο· αυτή ήταν ζωγραφισμένη με πανέμορφα χρώματα.

Η Κάσσι έκλεισε το βιβλίο και χάιδεψε το σκασμένο δέρμα.

Είχε όντως δείξει τόση καλοσύνη απέναντι στον κύριο Ουέμπερ; Σκόπευε άραγε να της δώσει το βιβλίο εκείνο το βράδυ; Να το είχε βγάλει από την τσέπη του λίγο πριν πεθάνει, όσο η προσοχή της ήταν στραμμένη στο χιόνι;

Αναρωτήθηκε για μια στιγμή τι έπρεπε να κάνει· μήπως έπρεπε να πάρει τους αστυνομικούς και να τους πει για το βιβλίο; Αλλά ήταν σαν να έβλεπε ήδη το ειρωνικό ύφος του νεαρού μπάτσου: *Δηλαδή ο μακαρίτης ήθελε να σας δώσει το σημειωματάριο ενός παλαβού...;*

«Καθόλου καλή ιδέα» μονολόγησε χαμηλόφωνα.

Ο κύριος Ουέμπερ είχε θελήσει να της το δώσει. Επομένως θα το φύλαγε ως ενθύμιο ενός καλού ανθρώπου που της είχε κρατήσει πολλές φορές συντροφιά στο κλείσιμο του μαγα-

ζιού. Επίσης, θα έπαιρνε μαζί της και το αντίτυπο του *Κόμη Μοντεχρίστου*, για να φροντίσει να βρεθεί σε καλά χέρια.

Λίγο αργότερα έφυγε από το μαγαζί, μπουμπουλωμένη με το παλιό γκρι παλτό της, το μπορντό κασκόλ και τον σκούφο της. Ήταν τόσο συνεπαρμένη από το περιεχόμενο αυτού του παράξενου ημερολογίου, που ούτε πρόσεξε τον τσουχτερό αέρα. Ύστερα από λίγα βήματα σταμάτησε κάτω από έναν φανοστάτη και έβγαλε το σημειωματάριο από την τσέπη της, αγνοώντας τελείως ότι κάποιος την παρακολουθούσε από τη σκοτεινή εσοχή μιας εισόδου στην απέναντι πλευρά του δρόμου.

Διέτρεξε πάλι τις σελίδες: κείμενο κι άλλο κείμενο, αράδες γραμμένες θαρρείς σε τυχαίες κατευθύνσεις, λες κι αν μπορούσες να βγάλεις τις σελίδες απ' το βιβλίο και να τις αναδιατάξεις, θα αποκαλυπτόταν κάποιο κρυφό, μεγαλειώδες σχέδιο. Στο δισέλιδο που βρισκόταν ακριβώς στο κέντρο του ήταν σκιτσαρισμένες καμιά εκατοστή πόρτες, παραταγμένες τακτικά. Όλες είχαν λίγο διαφορετικό σχήμα, μέγεθος και χαρακτηριστικά από τις άλλες, σαν τις πόρτες που συναντά κανείς σ' έναν οποιονδήποτε δρόμο. Ήταν ένα θέαμα παράξενο αλλά πανέμορφο, αινιγματικό και θελκτικό, και η Κάσσι ήθελε να βυθιστεί σ' εκείνες τις σελίδες και να φανταστεί πώς μπορεί να ήταν ο άνθρωπος που είχε αφιερώσει τόσες ώρες για να γεμίσει το βιβλίο με τα κείμενα και τα σκίτσα του. Της φάνηκε πως κρατούσε στα χέρια της έναν θησαυρό, έναν γρίφο που έπρεπε οπωσδήποτε να λύσει.

Σκούπισε τις νιφάδες του χιονιού από τις σελίδες κι έχωσε πάλι το βιβλίο στην τσέπη της, πριν συνεχίσει τη διαδρομή της προς τον σταθμό του μετρό μέσα στους σιωπηλούς, χιονισμένους δρόμους, με το μυαλό της πλημμυρισμένο από εικόνες και παράξενα ορνιθοσκαλίσματα γραμμένα με μαύρο μελάνι.

Η μορφή που κρυβόταν στην απέναντι είσοδο δεν την ακολούθησε.

Το παιχνίδι του καλύτερου

Οταν η Κασσι εφτασε στο σπιτι, πήγε στο δωμάτιό της και έβαλε τον *Κόμη Μοντεχρίστο* του κυρίου Ουέμπερ στη βιβλιοθήκη δίπλα στο κρεβάτι της, ανάμεσα στα άλλα της βιβλία.

Εκείνη η βιβλιοθήκη ήταν ένας χάρτης της ζωής της: τα βιβλία που είχε καταβροχθίσει όταν ήταν μικρή, τα βιβλία που είχε αγοράσει στα ταξίδια της στην Ευρώπη, τα βιβλία που είχε διαβάσει και λατρέψει μέσα στα χρόνια που ζούσε στη Νέα Υόρκη. Εκεί ήταν και το δικό της ταλαιπωρημένο αντίτυπο του *Κόμη Μοντεχρίστου*, μια παμπάλαιη χαρτόδετη έκδοση που αρχικά ανήκε στον παππού της. Η Κάσσι θυμόταν να το διαβάζει παλιά, στο Μερτλ Κρικ, βυθισμένη σ' ένα πουφ στο εργαστήρι του παππού της ενώ εκείνος δούλευε· ο αέρας μύριζε ξύλο και βερνίκι, κι έξω γινόταν κοσμοχαλασμός απ' τη βροχή. Έβγαλε το βιβλίο από το ράφι και, καθώς το ξεφύλλιζε, αναδύθηκε απ' τις σελίδες του μια μυρωδιά ανεπαίσθητη μα τόσο φορτωμένη με συναισθήματα κι αναμνήσεις από τη θαλπωρή των παιδικών της χρόνων, που σφίχτηκε η καρδιά της.

Το έβαλε πάλι στη θέση του κι έβγαλε το πουλόβερ της για να το ρίξει στη στοίβα με τα άπλυτα. Αντικρίζοντας το είδωλό της στον καθρέφτη πίσω από την πόρτα, η Κάσσι περιεργάστηκε τον εαυτό της όσο πιο αντικειμενικά μπορούσε. Πάντα απογοητευόταν όταν έβλεπε την εικόνα της σε καθρέφτες

ή φωτογραφίες. Στα μάτια της φάνταζε υπερβολικά ψηλή και κοκαλιάρα. Έβρισκε τους γοφούς της εντελώς στεγνούς και το στήθος της πολύ μικρό, ενώ τα μάτια της ήταν πελώρια και λίγο γουρλωμένα, σαν τρομαγμένης ελαφίνας. Δε βαφόταν ποτέ, αφού ποτέ δεν είχε μάθει να βάφεται σωστά, και τα ξανθά μαλλιά της πάντα πετούσαν ατίθασα, όσο επιμελώς κι αν τα βούρτσιζε.

«Γύρισες επιτέλους;» της φώναξε η Ίζυ από το σαλόνι.

«Ναι» απάντησε η Κάσσι, ανοίγοντας την πόρτα του δωματίου, που έκρυψε το είδωλό της. Ύστερα πήγε στο σαλόνι, όπου βρήκε την Ίζυ καθισμένη οκλαδόν στον καναπέ με τα ρούχα που φορούσε για τον ύπνο, παντελόνι πιτζάμας κι ένα χαχόλικο μπλουζάκι.

«Πώς πήγε η έξοδος με τους συναδέλφους;» ρώτησε η Κάσσι. «Πρέπει να ήταν μεγάλη επιτυχία, για να είσαι ήδη στο σπίτι τέτοια ώρα, και μάλιστα με τις πιτζάμες».

Η Ίζυ έκανε έναν κουρασμένο μορφασμό. «Πήγαμε σε διάφορα μέρη. Στο τελευταίο μπαρ μάς την έπεσαν κάτι τυπάκια. Εμένα μ' έβαλε στο μάτι ένας φουσκωτός. Χάλια ήταν, όλο μούσκουλα. Κι είχε και μονόφρυδο. Μου πρότεινε να πάμε στην Τάιμς Σκουέρ για να δούμε τα φώτα».

«Πλάκα μού κάνεις» είπε η Κάσσι.

«Αυτό είπα κι εγώ! Από πού κι ως πού να θέλει κανείς να πάει στην Τάιμς Σκουέρ; Μόνο τουρίστες και τρομοκράτες συχνάζουν εκεί πέρα».

Η Κάσσι χαμογέλασε· της έκανε καλό ν' ακούει τη φωνή της φίλης της, τη βοηθούσε να διώξει τη μελαγχολία. Η διαδρομή προς το σπίτι μέσα στο άδειο βαγόνι του μετρό κι έπειτα στους χιονισμένους δρόμους τής είχε φανεί ατέλειωτη και μοναχική.

«Ε, και του το 'πα, έτσι ακριβώς» συνέχισε η Ίζυ, ενώ η Κάσσι βολευόταν δίπλα της στον καναπέ. «Κανένας δεν έχει όρεξη να τρέχει στην Τάιμς Σκουέρ, εκτός αν είναι τουρίστας ή τρομοκράτης. Κι αυτός το πήρε προσωπικά, λες και τον είχα βρίσει». Πήρε σοβαρό ύφος και βάθυνε τη φωνή της. «"Δεν

είναι σωστό να λες τέτοια πράγματα. Αν θες να ξέρεις, οι τρομοκράτες σκοτώνουν κόσμο"».

«Οξυδερκέστατη παρατήρηση» είπε η Κάσσι μ' ένα πονηρό μειδίαμα.

«Ε, και μετά απ' αυτό ξενέρωσε η φάση και το διαλύσαμε. Σε καλό μου βγήκε, ωστόσο». Έγνεψε προς το παράθυρο και το χιόνι που έπεφτε ακάθεκτο.

Η Ίζυ δούλευε στο κοσμηματοπωλείο του πολυκαταστήματος Bloomingdale's, και κάθε δυο τρεις βδομάδες έβγαινε για ποτό με τους συναδέλφους της μετά τη δουλειά. Ο κόσμος της ήταν γεμάτος πανάκριβα προϊόντα, πλούσιους πελάτες και τουρίστες που χάζευαν τις προθήκες όλο θαυμασμό. Ήταν ένας κόσμος που η Κάσσι ούτε τον καταλάβαινε ούτε ήθελε να τον γνωρίσει, αλλά η Ίζυ τη λάτρευε τη δουλειά της. Κάποτε είχε προσπαθήσει να γίνει ηθοποιός. Δεν ήταν ούτε είκοσι χρονών όταν είχε μετακομίσει από τη Φλόριντα στη Νέα Υόρκη επειδή ονειρευόταν να παίξει στο Μπρόντγουεϋ. Όταν πρωτοσυναντήθηκαν, η Ίζυ δούλευε στο Βιβλιοπωλείο Κέλνερ, ενώ παράλληλα έκανε οντισιόν και εμφανιζόταν σε διάφορα ασήμαντα θεατράκια. Έπειτα από λίγα χρόνια αδιάκοπης πλην μάταιης προσπάθειας, είχε εγκαταλείψει το όνειρό της.

«Μπορείς να φανταστείς τίποτα χειρότερο;» είχε πει στην Κάσσι ένα βράδυ που είχαν βγει για ποτό στο ρουφ μπαρ του ξενοδοχείου Λάιμπραρυ. «Να έχεις πατήσει τα τριάντα και να βλέπεις ένα σωρό πανέμορφες κοπελίτσες να έρχονται για την ίδια οντισιόν μ' εσένα, και να σε κοιτάνε όπως κοιτάζεις εσύ τις γριές; Σ' αυτόν τον κόσμο υπάρχει αστείρευτο απόθεμα από όμορφες γυναίκες, Κάσσι. Πάντα υπάρχει κάποια πιο νέα, πιο φρέσκια από σένα. Δεν είμαι δα και τόσο καλή ηθοποιός, ώστε να μην παίζει ρόλο η εμφάνισή μου».

Η Κάσσι και η Ίζυ είχαν δουλέψει μαζί στο Βιβλιοπωλείο Κέλνερ για πάνω από έναν χρόνο κι είχαν γίνει κολλητές σχεδόν από την πρώτη στιγμή. Ήταν πολύ διαφορετικοί χαρακτήρες, δεν είχαν καθόλου κοινά ενδιαφέροντα, αλλά για κάποιον λόγο τα πήγαν περίφημα εξαρχής. Ήταν μια αυθόρμητη, τελείως

φυσική φιλία, απ' αυτές που έρχονται ξαφνικά από το πουθενά και σου αλλάζουν τη ζωή. Όταν η Κάσσι έψαχνε διαμέρισμα να νοικιάσει, η Ίζυ τής πρότεινε να βρουν κάτι μαζί, ώστε να μοιράζονται τα έξοδα. Έτσι, από τότε συγκατοικούσαν σ' ένα τριάρι στον τρίτο όροφο μιας πολυκατοικίας χωρίς ασανσέρ στο νότιο Μανχάτταν, στις παρυφές του Λιτλ Ίταλυ, πάνω από ένα ζαχαροπλαστείο κι ένα καθαριστήριο. Το διαμέρισμά τους ήταν παγωμένο τον χειμώνα και ζεστό το καλοκαίρι, κι επειδή ο ιδιοκτήτης είχε προσθέσει διαχωριστικούς τοίχους, κανένα δωμάτιο δεν είχε το σωστό σχήμα ή τις σωστές διαστάσεις, οπότε κανένα από τα έπιπλα δε χωρούσε σωστά στη θέση του. Εκείνες όμως τις βόλευε μια χαρά, και συνέχισαν να μένουν μαζί, ακόμα κι αφότου η Ίζυ έφυγε από το βιβλιοπωλείο κι έπιασε δουλειά στο Bloomingdale's. Η Ίζυ δούλευε συνήθως πρωί και μεσημέρι, ενώ η Κάσσι προτιμούσε την απογευματινή βάρδια και τα Σαββατοκύριακα, με αποτέλεσμα καμιά φορά να περνούν μέρες ολόκληρες χωρίς να ιδωθούν. Αυτό είχε το καλό ότι δεν μπλεκόταν η μία στα πόδια της άλλης, κι έτσι η φιλία τους δε φθειρόταν από τις προστριβές της συγκατοίκησης. Όποτε συναντιούνταν οι δρόμοι τους, κάθε τρεις τέσσερις μέρες, η Ίζυ καθόταν και της έδινε πλήρη αναφορά για όσα είχαν συμβεί στη ζωή της τελευταία, ενώ η Κάσσι την άκουγε αμίλητη. Κι ύστερα, όταν στέρευε η ακατάσχετη φλυαρία της, η Ίζυ την κοίταζε με μητρικό ύφος και τη ρωτούσε: «Για πες εσύ, πώς τα πας; Τι γίνεται στον κόσμο σου;».

Και τώρα με το ίδιο ύφος την κοιτούσε η Ίζυ, με τα μαλλιά της, πιασμένα πίσω, να σχηματίζουν έναν θάμνο από μπούκλες γύρω απ' το κεφάλι της. Ήταν όμορφη γυναίκα, με έντονα ζυγωματικά και μεγάλα καστανά μάτια· από τις γυναίκες που τα πολυκαταστήματα λατρεύουν να έχουν πίσω από τους πάγκους τους – τις γυναίκες που, αν σκάμπαζαν από υποκριτική, θα μπορούσαν να γίνουν σταρ του σινεμά. Η Κάσσι ένιωθε τελείως άχαρη μπροστά της, μα η Ίζυ δεν είχε κάνει ποτέ τίποτα για να της προκαλέσει σκόπιμα αυτήν την αίσθηση – κι αυτό έλεγε πολλά για τον χαρακτήρα της.

«Τι γίνεται στον κόσμο μου, ε;», την πρόλαβε η Κάσσι.

«Ακριβώς! Τι γίνεται στον κόσμο σου;»

«Τίποτα» είπε η Κάσσι. «Ησυχία».

«Άσ' τα αυτά» είπε η Ίζυ, που σηκώθηκε από τον καναπέ και κατευθύνθηκε προς τον πάγκο της κουζίνας. «Λοιπόν, θα σου βάλω μια ωραιότατη κούπα κρασί και μετά θα κάτσουμε να μου τα πεις όλα. Άκου εκεί "τίποτα" και "ησυχία"!»

Η Ίζυ άναψε το φωτιστικό δαπέδου, και το απαλό φως του έλουσε τους τοίχους.

«Πέθανε ο κύριος Ουέμπερ σήμερα» είπε η Κάσσι, χαμηλώνοντας το βλέμμα. Συνειδητοποίησε ότι κρατούσε ακόμα στο χέρι το βιβλίο που της είχε χαρίσει, αντί να το βάλει κι αυτό στη βιβλιοθήκη, όπως σκόπευε αρχικά.

«Έλα, ρε συ, κρίμα» είπε η Ίζυ. «Ποιος είναι ο κύριος Ουέμπερ;»

«Ένας ηλικιωμένος πελάτης. Έρχεται κάθε τόσο στο μαγαζί. Πίνει τον καφέ του και διαβάζει».

«Ψόφο έχει εδώ μέσα. Τι κωλόκαιρος είναι αυτός;» μουρμούρισε η Ίζυ, κλείνοντας την πόρτα του διαδρόμου καθώς επέστρεφε στον καναπέ. Έδωσε μια κούπα στην Κάσσι. Στο σπίτι τους δεν έπιναν ποτέ κρασί σε γυάλινα ποτήρια.

«Νομίζω πως ένιωθε μοναξιά. Και πως του άρεσε να περνάει χρόνο στο βιβλιοπωλείο».

«Και; Τι συνέβη;» ρώτησε η Ίζυ καθώς γέμιζε την κούπα. «Σκόνταψε πουθενά κι έπεσε; Έτσι χάσαμε τον θείο μου τον Μάικλ. Έπεσε, έσπασε τον γοφό του και δεν μπόρεσε να ξανασηκωθεί. Πέθανε στο πάτωμα του σαλονιού του. Μπρρρ».

«Όχι, όχι, καμία σχέση» είπε η Κάσσι. Πήρε στα χέρια της την κούπα με το κρασί, παρόλο που δε σκόπευε να το πιει. «Απλώς πέθανε. Εκεί που καθόταν στην πολυθρόνα του. Σαν να είχε έρθει η ώρα του».

Η Ίζυ έγνεψε καταφατικά, αλλά κάπως απογοητευμένη.

«Ή, τέλος πάντων, έτσι είπαν οι αστυνομικοί» συνέχισε σκεφτική η Κάσσι. «Ότι καμιά φορά οι άνθρωποι απλώς πεθαίνουν».

Η Ίζυ δίπλωσε τα πόδια της και βολεύτηκε στον καναπέ. Η Κάσσι ήπιε μια γουλιά κρασί, κι ύστερα έμειναν για λίγο βυθισμένες σε μια συντροφική σιωπή.

«Δες εκεί χιόνι» μουρμούρισε η Ίζυ, κοιτάζοντας έξω απ' το παράθυρο. Η χιονοθύελλα σχεδόν έκρυβε τα απέναντι κτίρια. Ο αέρας είχε κοπάσει, αλλά οι νιφάδες ήταν τώρα πιο μεγάλες, πιο αφράτες, κι έπεφταν από τον ουρανό αργά και αδιάκοπα.

«Πανέμορφο» σχολίασε η Κάσσι.

«Αυτό εκεί τι είναι;» τη ρώτησε η Ίζυ, δείχνοντας το σημειωματάριο, κι η Κάσσι τής το έδωσε, εξηγώντας πώς είχε φτάσει στα χέρια της.

«Χμ, δερμάτινο» παρατήρησε η Ίζυ. Ύστερα άνοιξε το βιβλιαράκι και το ξεφύλλισε νωχελικά. «Ρε συ, αυτό μοιάζει σαν να ξέρασε πάνω του ένας τρελός μια σούπα από λέξεις. Λες ν' αξίζει τίποτα;»

«Μπα, μάλλον όχι» απάντησε η Κάσσι, ενοχλημένη που το μυαλό της Ίζυ είχε πάει κατευθείαν στη χρηματική του αξία. Δεν ήταν αυτό το θέμα. «Έτσι κι αλλιώς, είναι δώρο».

«Νομίζω πως αυτός ο κύριος Ουέμπερ σε ψιλογούσταρε» είπε η Ίζυ μ' ένα πονηρό χαμόγελο, πριν της επιστρέψει το βιβλίο.

«Κόφ' το» διαμαρτυρήθηκε η Κάσσι. «Καμία σχέση. Ήταν καλός άνθρωπος. Κι έκανε μια όμορφη χειρονομία».

Η Ίζυ ήπιε μια γουλιά κρασί, με βλέμμα λίγο θολωμένο. «Καλά, καλά, μη μας πάρει κι αποκάτω. Έλα να σκεφτούμε πιο χαρούμενα πράγματα».

«Σαν τι, δηλαδή;» ρώτησε η Κάσσι, αφήνοντας την κούπα στο τραπέζι. «Δεν μπορώ να το πιω αυτό, θα κοιμηθώ όρθια».

«Ξενέρωτη» μουρμούρισε η Ίζυ. «Λοιπόν, πες μου ποια... ποια ήταν η καλύτερή σου μέρα».

«Ορίστε;» τη ρώτησε η Κάσσι, δήθεν απορημένη, κι ας το θυμόταν μια χαρά το παιχνίδι του καλύτερου. Το έπαιζαν συχνά στο μαγαζί όταν δεν είχε κόσμο και βαριούνταν. Η καθεμιά ζητούσε από την άλλη να της μιλήσει για το καλύτερο φα-

γητό που είχε φάει, για τις καλύτερες διακοπές της ή για το καλύτερο αποτυχημένο ραντεβού της. Έτσι περνούσε κάπως η ώρα.

«Πες μου ποια ήταν η καλύτερή σου μέρα» επανέλαβε η Ίζυ. «Ποια ήταν η ωραιότερη μέρα της ζωής σου;»

Η Κάσσι αναλογίστηκε την ερώτηση, με το βλέμμα στραμμένο στον χιονισμένο κόσμο έξω απ' το παράθυρο, και το βιβλίο του κυρίου Ουέμπερ στην αγκαλιά της.

«Λοιπόν, θα σου πω εγώ ποια *δεν* ήταν η καλύτερή μου μέρα» είπε η Ίζυ, διακόπτοντας τις σκέψεις της. «Εκείνη η μέρα στο πούλμαν».

«Οχ, Θεέ μου», έκανε η Κάσσι, χαμογελώντας στην ανάμνηση του ταξιδιού που είχαν κάνει στη Φλόριντα πριν από λίγα χρόνια για να δουν μια ξαδέλφη της Ίζυ. Είχαν περάσει σχεδόν ένα εικοσιτετράωρο μέσα σ' ένα πούλμαν με προορισμό το Μαϊάμι, μην ξέροντας αν έπρεπε να κλάψουν ή να γελάσουν με τα τραγελαφικά που τους συνέβαιναν. «Θυμάσαι εκείνον τον τύπο που έζεχνε σαν να τα 'χε κάνει πάνω του;»

«Έλα, μη μου το θυμίζεις» είπε η Ίζυ, κλείνοντας το στόμα της με το χέρι, σαν να 'θελε να κάνει εμετό.

Η Κάσσι έστρεψε τις σκέψεις της σε καλύτερες μέρες. Θυμήθηκε μέρες από τα παιδικά της χρόνια, μέρες που είχε περάσει στο σπίτι όπου μεγάλωσε, μόνη με τον παππού της ή μόνη μ' ένα βιβλίο, αλλά δεν ήθελε να μιλήσει γι' αυτές. Εκείνες οι αναμνήσεις ήταν υπερβολικά πολύτιμες. Έτσι, ανέτρεξε νοερά στα ταξίδια που είχε κάνει μετά τον θάνατο του παππού της και πριν μετακομίσει στη Νέα Υόρκη. Είχε ταξιδέψει μόνη της στην Ευρώπη, εν μέρει για να πενθήσει και εν μέρει για να κατασταλάξει τι ήθελε να κάνει στη ζωή της. Γύριζε από πόλη σε πόλη, μ' ένα σακίδιο, για έναν ολόκληρο χρόνο. Τον περισσότερο καιρό ήταν μόνη, αλλά περιστασιακά έκανε και φίλους: έναν ωραίο Γερμανό στο Παρίσι, ένα νεαρό ζευγάρι Ιάπωνες στο Λονδίνο. Θυμήθηκε τις δύο μεσήλικες Ολλανδές λεσβίες που είχε γνωρίσει στη Ρώμη, με τις οποίες ταξίδεψαν παρέα για κάποιες εβδομάδες, επειδή πίστευαν πως

η Κάσσι ήταν άβγαλτη και χρειαζόταν την προστασία τους. Είχε υποσχεθεί να κρατήσει επαφή μ' αυτούς τους ανθρώπους, μα δεν το έκανε. Είχαν αποδειχθεί όλοι τους κομπάρσοι στην ταινία της ζωής της. Αλλά παρόλο που τους είχε χάσει, αυτοί οι άνθρωποι κι εκείνες οι ζεστές, ηλιόλουστες ημέρες στην Ευρώπη συνέθεταν τις πιο ευτυχισμένες αναμνήσεις της.

«Θυμάμαι το διάστημα που πέρασα στη Βενετία» είπε η Κάσσι.

«Αχ, Βενετία! Τι ωραία!» Η Ίζυ δεν είχε ταξιδέψει ποτέ στο εξωτερικό, αλλά έλεγε συχνά πυκνά πως ήθελε να πάει στην Ιταλία, απ' όπου καταγόταν η οικογένειά της, και πάντα το έκανε με το ύφος που έχουν οι άνθρωποι όταν μιλούν για ένα άπιαστο όνειρο.

«Έμενα σ' έναν ξενώνα νέων», είπε η Κάσσι, «και είχα όλο το δωμάτιο δικό μου. Στην αρχή τουλάχιστον. Οι ιδιοκτήτες ήταν ένα μεσήλικο ζευγάρι με μικρά παιδιά. Πολύ καλοί άνθρωποι. Δε θυμάμαι πώς τους έλεγαν...» Ανασκάλεψε τις αναμνήσεις της, προσπαθώντας να θυμηθεί, μα δεν τα κατάφερε. «Πάντως μου φέρονταν σαν να ήμουν κόρη τους».

Απορροφημένη από την αφήγηση της φίλης της, η Ίζυ έγειρε το κεφάλι στην πλάτη του καναπέ.

«Το σοκάκι όπου βρισκόταν ο ξενώνας», συνέχισε η Κάσσι, «ήταν ένα στενό λιθόστρωτο με κίτρινα και πορτοκαλιά κτίρια, που είχαν μεγάλες ξύλινες εξώπορτες και μικρά παραθυράκια με παντζούρια. Πολύ αμφιβάλλω πως θα το 'βρισκα αν ξαναπήγαινα ποτέ στη Βενετία. Τέλος πάντων, θυμάμαι ότι απέναντι ήταν ένας φούρνος κι ότι κοιμόμουν με τα παράθυρα ανοιχτά γιατί είχε ζέστη».

«Μμμ, ωραίο πράγμα η ζέστη», έκανε νυσταγμένα η Ίζυ.

«Και το πρωί με ξυπνούσε η μυρωδιά του φρεσκοψημένου ψωμιού και της σφολιάτας». Η Κάσσι αναστέναξε σ' αυτήν τη θύμηση. «Δεν υπάρχει ωραιότερη μυρωδιά. Κι ακούγονταν οι φωνές και τα γέλια των Ιταλών που συναντιούνταν τυχαία στον δρόμο. Στη γωνία υπήρχε ένα καφέ που κάθε πρωί έβγαζε καρέκλες και τραπέζια έξω, σηκώνοντας όλη τη γειτονιά

στο πόδι από τον σαματά, κι οι ντόπιοι πάντα σταματούσαν να πιουν έναν καπουτσίνο καθ' οδόν προς τη δουλειά».

«Θέλω να πάω στην Ιταλία» είπε η Ίζυ.

«Κάθε πρωί πεταγόμουν απ' το κρεβάτι και κατέβαινα τρέχοντας τα σκαλιά» συνέχισε η Κάσσι. «Το κτίριο είχε μια πελώρια, παλιά ξύλινη εξώπορτα. Με το που την άνοιγες, έβλεπες απέναντί σου τον φούρνο, που μονίμως είχε ουρά».

«Ωραίο πράγμα το ψωμί» μουρμούρισε η Ίζυ. «Δεν το τρώω, γιατί το παίρνω κατευθείαν στα μπούτια. Αλλά το λατρεύω».

Η Κάσσι δε φάνηκε να την ακούει· ήταν ακόμα πιασμένη στο δίχτυ των αναμνήσεών της.

«Πάω να το βάλω αυτό στη θέση του» είπε δείχνοντας το βιβλίο που κρατούσε. «Και μετά λέω να φτιάξω κάναν καφέ, γιατί αλλιώς θα κοιμηθώ πριν από σένα».

«Δε νυστάζω» είπε η Ίζυ, εμφανώς νυσταγμένη. «Κάνεις λάθος».

Η Κάσσι χαμογέλασε και σηκώθηκε με το ζόρι από τον καναπέ.

Συλλογίστηκε ξανά τη Βενετία· θυμήθηκε τους καφέδες που έπινε στο γωνιακό καφέ, το τραγανιστό ψωμί που έτρωγε για πρωινό – και μόλις έπιασε την πετούγια της πόρτας του διαδρόμου, τη διαπέρασε ένα στιγμιαίο ρίγος, μια παράξενη αίσθηση, σαν τα σωθικά της να σφίχτηκαν κι ύστερα να χαλάρωσαν πάλι αμέσως.

Όταν άνοιξε την πόρτα, είδε μπροστά της το λιθόστρωτο σοκάκι που θυμόταν από τις διακοπές της στη Βενετία, ήσυχο, σκοτεινό και γυαλιστερό από τη βροχή.